

Pla d'estudis 1992
Llicenciatura en Sociologia

21072 - SOCIOLOGIA DE LA CULTURA
(6 crèdits)

Professor: Josep Verdaguer

2n quadrimestre

Curs 1997/98

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

SOCIOLOGIA DE LA CULTURA

Curs 1997-98.

Optativa 2on. Quadrimestre

Josep Verdaguer

L'objectiu d'aquesta assignatura és iniciar a l'estudiant en la sociologia de la cultura. Una especialitat en constant creixement i transformació. Hi ha qui inclou dins la sociologia de la cultura a la de les arts (sociologies de l'art, la literatura i la música), les sociologies de medis de comunicació de masses i de cultura popular; les sociologies de la religió, de la ciència, i del dret, la sociolingüística, la sociologia del coneixement, la sociologia de les idees, i moltes coses més. Hi ha qui identifica la sociologia de la cultura amb l'estudi d'àrees institucionalitzades més o menys diferenciades. Però també hi ha qui diu que l'estudi de la cultura no es tant el d'una àrea distinta de la vida social com el d'un aspecte present en gairebé qualsevol fenomen (ideologia, actitud, mentalitat, discurs...).

El que proposo en aquest curs és dedicar els dos primers apartats del programa a fer un periple per prendre contacte amb algunes aportacions fonamentals de l'estudi de la cultura, fetes des de la riquesa interdisciplinària de les ciències socials i des de la diversitat de perspectives que acabo d'assenyalar. La tasca ha de consistir en intentar identificar quines preguntes es plantegen els diversos autors i quina definició de cultura fan servir. Que donen per suposat i que defineixen com a objectiu de la recerca, etc.

En el tercer apartat ens concentrarem en treballar la cultura com a instrument de construcció de fronteres i límits socials. Farem especial atenció a les aportacions de la sociologia del gust en la producció i el consum cultural de Pierre Bourdieu.

I en el quart i darrer apartat tractarem la cultura com a mecanisme de construcció i manifestació de comunitat. Per tal de fer-ho ens aproparem a l'estudi del que hom anomena Cultura Popular.

1. Els conceptes de 'cultura'.

2. Algunes aproximacions a l'estudi de la 'cultura' des de la Història, l'Antropologia, la Sociologia i els 'Cultural Studies'

3. La cultura com a mecanisme de distinció. La sociologia del gust.

3.1. Consum i recepció cultural.

3.2. Producció cultural.

4. La cultura com a mecanisme de cohesió, integració, comunitat. La Cultura Popular.

LECTURES FONAMENTALS:

- ADORNO, T.W./ HORKHEIMER, M. Sociològica. Madrid: Taurus, 1989.
- ARENT, H. La crisi de la cultura. Barcelona: Pòrtic, 1989.
- ARIÈS, P./ DUBY, G. Historia de la vida privada. Madrid: TAURUS, 1989
- ARNHEIM, R. Consideraciones sobre la educación artística. Barcelona: Paidós, 1993.
- BAJTIN, M. La cultura popular en la edad media y en el renacimiento. El contexto de François Rabelais. Barcelona: Barral, 1971
- BARTHES, R. Mitologies. Mèxic: SXXI, 1991
- BARTHES, R. El sistema de la moda. Barcelona: Ed. G. Gili, 1978
- BAUDRILLARD, J. La sociedad de consumo. Barcelona: Plaza & Janés, 1974.
- BAUDRILLARD, J. Cultura y simulacro. Barcelona: Kairós, 1984.
- BENJAMIN, W. L'obra d'art en l'època de la seva reproductibilitat tècnica. Barcelona: Ed.62/Diputació, 1983.
- BERGER, J. Mirar. Madrid: Blume, 1987
- BERGER, P.L. La revolución capitalista. Barcelona: Península, 1989.
- BERGER, P.L. / LUCKMANN, T. La construcció social de la realitat. Barcelona: Herder, 1988
- BERNSTEIN, B. Clases, códigos y control. Madrid: Akal, 1988.
- BOURDIEU, P. Las reglas del arte. Barcelona: Anagrama, 1995.
- BOURDIEU, P. La distinción: criterio y bases sociales del gusto. Madrid: Taurus, 1988.
- BOURDIEU, P. WACQUANT, L. Per una sociologia reflexiva. Barcelona: Herder, 1994.
- BURKE, P. La cultura popular en la Europa moderna. Madrid: Alianza, 1991.
- CAMPBELL, C. The romantic ethic and the spirit of modern consumerism. Oxford: Blackwell, 1987.
- CHAMPAGNE, P. Naissance des 'intellectuels' 1880-1900. París: Minuit, 1990.
- CHARTIER, R. El mundo como representación. Estudio sobre historia cultural. Barcelona: Gedisa, 1992
- CLIFFORD, J. Dilemas de la cultura: antropología. Barcelona: Gedisa, 1995.
- DARNTON, R. La gran matanza de gatos y otros episodios en la cultura francesa. Mèxic: FCE, 1987
- DAVIS, N.Z. Sociedad y cultura en la Francia moderna. Barcelona: Crítica, 1993
- DILTHEY, W. Introducción a las ciencias del espíritu. Madrid: Alianza, 1986
- DOUGLAS, M. Pureza y peligro. Madrid: Alianza, 1973
- ELIAS, N. El proceso de civilización. Mèxic: FCE, 1993.
- ELIAS, N. Mozart. Sociología de un genio. Barcelona: Península, 1991
- FOUCAULT, M. Historia de la sexualidad. Madrid: Siglo XXI, 1992
- FOUCAULT, M. De lenguaje y literatura. Barcelona: Paidós, 1996
- FOUCAULT, M. Un diálogo sobre el poder y otras conversaciones. Madrid: Alianza, 1985
- FURIÓ, V. Sociología de l'art. Barcelona: UB/ Barcanova, 1995
- GEERTZ, C.
La interpretación de las culturas. Mèxic: Gedisa 1987
- GINZBURG, C. Mitos, emblemas e indicios. Barcelona: Gedisa,
- GOULDNER, A.W. La dialéctica de la ideología y de la tecnología: los orígenes la gramática y el futuro de la ideología. Madrid: Alianza, 1978
- GRAMSCI, A. Antología. Madrid: SXXI, 1978
- HABERMAS, J. Historia y crítica de la opinión pública. Barcelona: G. Gili, 1986.
- HORKHEIMER, M./ ADORNO, T. Dialéctica de la ilustración. Madrid: Trotta, 1994.
- LIPOVETSKI, G. El imperio de lo efímero. Barcelona: Anagrama, 1990.
- LYOTARD, J.F. La postmodernidad explicada a los niños. Barcelona: Gedisa, 1995

- MARCUSE, H. L'home Unidimensional. Barcelona: ED.62, 1968.
- MAUSS, M. Sociología y antropología. Madrid: Tecnos, 1971
- MERTON, R.K. Sociología de la ciencia. Madrid: Alianza, 1977
- MOSTERIN, J. Filosofía de la cultura. Madrid: Alianza, 1993
- PIÑUEL, J.L. (ET ALTRI) El consumo cultural. Madrid: Fundamentos, 1987.
- POSTMAN, N. Divertim-nos fins a morir. Barcelona: Índex, 1990.
- RIESMAN, D. (ET ALTRI) La muchedumbre solitaria. Barcelona: Paidós, 1981
- SAHLINS, M. Cultura y razón práctica. Barcelona: Gedisa, 1988.
- SAUSSURE, F. Curs de lingüística general. Barcelona: Ed.62, 1990
- SIMMEL, G. Sobre la aventura. Barcelona: Península, 1988.
- THOMPSON, E.P.: La formación de la clase obrera en Inglaterra. Barcelona: Crítica, 1989
- TURNER, B. S. El cuerpo y la sociedad. Mèxic: FCE, 1995
- TURNER, V. El proceso ritual estructura. Madrid: Taurus, 1988.
- VEBLEN, T. Teoría de la clase ociosa. Mèxic: FCE,
- VIGARELLO, G. Lo limpio y lo sucio. La higiene del cuerpo desde la edad media. Madrid: Alianza, 1985.
- WEBER, M. L'ètica protestant i l'esperit de capitalisme. Barcelona: ED.62, 1984
- WILLIAMS, R. Cultura i societat (1780-1950). Barcelona: Laia, 1974.
- WILLIAMS, R. El Marxisme, l'estructuralisme i l'anàlisi Literària. Barcelona: Curial, 1982.
- WILLIS, P. Aprendiendo a trabajar. Madrid: Akal, 1988
- WUTHNOW, R, (ET ALTRI). Análisis cultural: la obra de P.L.Berger, M.Douglas, M.Foucault, J.Habermas. B.A: Paidós, 1988,

LECTURES COMPLEMENTÀRIES:

En les sessions de classe.

AVALUACIÓ:

S'avaluarà la participació regular i activa a les sessions de classe i la feina feta en les lectures. En relació a aquestes últimes caldrà presentar un memoràndum mensual de lectures d'una extensió aproximada de 1000 paraules (Terminis de presentació: 31 de març, 30 d'abril i 22 de Maig).

Qui no pugui participar regularment o qui aspiri a millorar la nota proposada podrà presentar-se a un examen escrit.